

Viite

Asia

Ulkoasiainneuvosto 17.2.2020; Suomen tavoitteet

Ulkoasiainneuvosto kokoontuu 17.2.2020 Brysselissä. Suomea edustaa ulkoministeri Pekka Haavisto. Aiheina ovat Libya ja EU:n Afrikka-suhteet. Lisäksi EU-Intia –suhteista käydään lyhyt sisäinen keskustelu ennen epävirallista lounastapaamista Intian ulkoministeri Subrahmanyam Jaishankarin kanssa.

Libya

Suomi pitää tärkeänä toimia Berliinin konferenssin tulosten toimeenpanemiseksi. Tuemme pyrkimyksiä EU:n aktiiviseen rooliin Libyan vakauteen ja turvallisuuteen vaikuttamisessa. Tämä edellyttää EU:lta konkreettisia toimia Libyan tukemiseksi. Lisäksi YK:n tukeminen on keskeistä mietittäessä ratkaisuja Libyan tilanteeseen. Erityisesti YK:n turvallisuusneuvoston asettaman asevientikiellon valvonnan tukeminen on tärkeää. Suomi tukee vaiheittaista lähestymistapaa liittyen EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toimiin Libyassa. Ensi toimenä kannatamme EU:n sotilasoperaatio EUNAVFOR MED Sophian toiminnan kehittämistä ml. sen mandaatin muuttamista. Suhtaudumme myönteisesti mahdolliseen EU-operaatioon tai muuhun yhteisen EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alan tukeen, jolla mahdollisesti syntyvää pysyvää tulitaukoa voitaisiin tukea. Kun YTPP-toimia koskevien EU:n neuvoston päätösten valmistelu etenee, asiasta informoidaan eduskuntaa UTP-kirjein.

EU-Afrikka –suhteet

Tarkoituksena on jatkaa keskustelua EU-Afrikka -suhteista (edellisen kerran UAN:ssa 9.12.2019), EU:n tulevasta Afrikka-strategiasta ja AU-EU -ulkoministerikokouksesta, joka siirtynee maaliskuusta toukokuulle. Suomelle on tärkeää, että EU on vahva toimija Afrikassa ja pysyy jatkossakin Afrikan tärkeimpänä kumppanina. Suhde tulee kehittää tasavertaiseksi. EU-Afrikka –strategian suhteen on ensiarvoisen tärkeää, että strategia valmistellaan huolella afrikkalaisia tahoja kuullen. Strategian temaattiset painopisteet, mm. vihreä rakennemuutos ja digitalisaatio ovat kannatettavia. Rauhan ja turvallisuuden osalta Suomi korostaa erityisesti konfliktien ennaltaehkäisyä ja rauhanvälitystä. Terrorismin ja väkivaltaisen radikalisaation ehkäisyn ja torjunnan sekä kyber- ja hybridiuhkiin vastaamiseen tulee näkyä kumppanuudessa. Kriisinhallintaoperaatiot ovat tärkeä osa EU:n kokonaispalettia. Afrikan mantereen integraation, alueellisen toimintakyvyn ja demokratia- ja oikeusvaltiokehityksen tukeminen on tärkeää, huomioiden myös epäsäännömukaisen muuttoliikkeen ehkäiseminen. EU:n on myös vahvistettava vuoropuheluaan YK:ssa Afrikka-ryhmien kanssa.

EU-Intia –suhteet

Maaliskuulle suunnitteilla olevan EU-Intia –huippukokouksen tuloksena Suomi pitää tärkeänä, että EU:n ja Intian strategista kumppanuutta laajennetaan ja konkretisoidaan. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön sekä kauppaa- ja talousyhteistyön rinnalla tulee painottaa myös EU:n ja Intian yhteisen arvopohjan huomioonottamista (demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet,

pluralismi); tämä voidaan tehdä esim. EU:n ja Intian säännöllisen ihmisoikeusvuoropuhelun puitteissa. Epävirallisella lounaalla Intian ulkoministeri Subrahmanyam Jaishankarin kanssa on tarkoitus puhua lisäksi ajankohtaisista kansainvälisistä kysymyksistä.

Asialista:

Libya	s. 4
EU-Afrikka –suhteet	s. 7
EU-Intia –suhteet	s.10

POL-10 Hyvärinen Outi

5.2.2020

Asia

Libya

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 17.2.2020

Asiakirjat

EU:n ulkosuhdehallinnon numeroimattomat asiakirjat YTPP-toimista Berliinin prosessin tukemiseksi ja operaatio EUNAVFOR MED Sophian mandaatista

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Outi Hyvärinen/UM/POL-10, outi.hyvarinen@formin.fi, puh. 0295 350 035

Tuula Svinhufvud/UM/ALI-40, tuula.svinhufvud@formin.fi, puh. 0295 350 462

Johanna Antila/UM/ALI-40, johanna.antila@formin.fi, puh. 0295 350 332

Matti Kempplä/PLM, matti.kemppila@defmin.fi, puh. 0295 140 317

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Neuvostossa keskustellaan Libyan tilanteesta. On tarkoitus tehdä päätös Välimerellä toimivan EU:n sotilasoperaation EUNAVFOR MED Sophian toiminnan muuttamisesta ja hyväksyä sen muokattu, uusi mandaatti. On mahdollista, että keskustelua käydään myös mahdollisesta EU:n tarkkailuoperaatiosta, joka voitaisiin perustaa Libyaan mahdollisesti saatavan pysyvän tulitauon tueksi.

2. SUOMEN TAVOITE

- On tärkeää toimia Berliinin konferenssin tulosten toimeenpanemiseksi. Tuemme pyrkimyksiä EU:n aktiiviseen rooliin Libyan vakauteen ja turvallisuuteen vaikuttamisessa. Tämä edellyttää EU:lta konkreettisia toimia Libyan tukemiseksi.
- YK:n tukeminen on keskeistä mietittäessä ratkaisuja Libyan tilanteeseen. Erityisesti YK:n turvallisuusneuvoston asettaman asevientikiellon valvonnan tukeminen on tärkeää.
- Tuemme vaiheittaista lähestymistapaa liittyen EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toimiin Libyassa. Ensi toimenä kannatamme EU:n sotilasoperaatio EUNAVFOR MED Sophian toiminnan kehittämistä ml. sen mandaatin muuttamista. Suhtaudumme myönteisesti mahdolliseen EU-operaatioon tai muuhun yhteisen EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alan tukeen, jolla voitaisiin tukea mahdollisesti syntyvää pysyvää tulitaukoa.
- Kun YTPP-toimia koskevien EU:n neuvoston päätösten valmistelu etenee, asiasta informoidaan eduskuntaa UTP-kirjein.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Libyan tilannetta käsiteltiin 20.1.2020 pidetyn ulkoasiainneuvoston ajankohtaisissa asioissa. Tuolloin Libyan tilanteesta järjestettyä kansainvälistä Berliinin konferenssia kiitettiin ja todettiin, että tulokset on nyt toimeenpantava. Jäsenmaat antoivat tuen korkean edustajan aloitteille koskien tulitauon

valvontaa sekä asevientikieltoa. Asevientikiellon osalta tukea sai operaatio EUNAVFOR MED Sophian elvyttäminen tehtävää varten.

Tämän jälkeen on tehty valmistelutyötä liittyen operaatio EUNAVFOR MED Sophian kehittämiseen. Helmikuun UAN:ssa on tarkoitus hyväksyä operaation muokattu, uusi mandaatti. Muita YTPP-toimia Berliinin prosessin tukemiseksi on hahmoteltu, mutta niiden suhteen ei ole edetty pitkälle. Esimerkiksi mahdollisen EU:n tarkkailuoperaation osalta on tehty alustavaa suunnittelua EU:n sotilasesikunnassa.

4. TAUSTA

Huhtikuussa 2019 alkanut Libyan viimeisin konflikti eskaloitui alkuvuodesta 2020. Turkin ja Venäjän aloitteesta Libyassa alkoi 12.1. *de facto* –tulitauko, jota kuitenkin rikotaan jatkuvasti. Pysyvästä tulitauosta on sovittu periaatteen tasolla YK:n Libya-edustajan mukaan. Tilanne on kuitenkin hyvin hauras. Taistelut ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden rikkomukset todennäköisesti jatkuvat konfliktin pitkittyessä edelleen. Kehitystä on vaikea arvioida, mutta uhka konfliktin eskalaatiosta on todellinen.

Libyan tilannetta käsitelleessä kansainvälisessä Berliinin konferenssissa 19.1. sovittiin seurantakomitean perustamisesta ja osapuolten välisistä tulitaukoneuvotteluista. Berliinissä sovittiin kuudesta toimintakorista: tulitauko, asevientikielto, poliittisen prosessin käynnistäminen, turvallisuussektorin reformi, talous- ja rahoitussektorin reformi sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. YK:n turvallisuusneuvostossa valmistellaan nyt Berliinin konferenssin tuloksien pohjalta päätöslauselmaa.

Euroopan unionissa on aloitettu keskustelut toimenpiteistä, joilla EU voisi tukea YK-prosessia. Nämä koskevat YK:n asevientikiellon valvomista ja kun ensin on saatu tulitaukosopimus, tulitauon toimeenpanoon valvomista. Lisäksi on hahmoteltu YK-johtoista rauhanprosessia tukevia toimia.

EU:n ulkosuhdehallinto on tehnyt esityksiä EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla Berliinin prosessin tukemiseksi. Konkreettisin niistä on esitys EU:n sotilasoperaation EUNAVFOR MED Sophian toiminnan kehittämiseksi suuntaamalla operaation toimintaa uudelleen. Tämä esitys merkitsisi operaation painopisteiden uudelleenmäärittelyä. Vuonna 2015 perustetun operaation tavoitteena on ihmissalakuljetus- ja ihmiskauppaverkoston liiketoimintamallin häiritseminen ja Eurooppaan suuntautuvan laittoman maahantulon vähentäminen. Tavoitteeseen on pyritty salakuljettajien alusten systemaattisen tunnistamisen, haltuunoton ja käytöstä poistamisen avulla. Mandaatissa määritellyt, siihen myöhemmin lisätyt tukitehtävät, ml. koulutus- ja asevalvontatoimet, tukevat osaltaan asetettuja tavoitteita. Operaatio kuitenkin toimii tällä hetkellä ilman merellisiä kykyjä eli ilman merellä purjehtivia laivoja, minkä vuoksi operaatio pystyy toteuttamaan tehtäviään vain osittain. Syynä merellisten kykyjen puuttumiselle on, että jäsenmaiden kesken on kesästä 2018 lähtien vallinnut erimielisyyksiä mereltä pelastettavien ihmisten sijoittamisesta. Mereltä pelastus ei kuulu operaation tehtäviin, mutta se voi joutua pelastustoimiin kansainvälisen velvoitteiden nojalla. Merellisten kykyjen puuttuminen on vaikeuttanut operaation toimista etenkin YK:n asevientikiellon valvontaa, koska operaatio ei voi tutkia laivoja. Myös operaation toimet ihmissalakuljetuksen vastaiseksi toiminnaksi ovat vaikeutuneet. Operaatio on jatkanut toimintaansa Libyan rannikkovartioston tukemiseksi ja kouluttamiseksi.

EU:n ulkosuhdehallinto EUH esittää, että operaation mandaattia muutetaan niin, että operaation ydintehtävä vaihtuu ihmissalakuljetuksen torjumisesta YK:n asevientikiellon täytäntöönpanon edistämiseen. Lisäksi se esittää, että Libyan rannikkovartioston toiminnan tukeminen ja kouluttaminen sekä tuki muuttoliikeverkoston havaitsemiselle ja seuraamiselle säilyvät operaation tukitehtävinä. EUH:n esityksen mukaisesti operaatio toteuttaisi ilmaivalvontaa, lisäksi asevientikieltotehtävän osalta toimisi myös mereltä käsin kansainvälisellä vesialueella. EUH esittää operatiolle vuoden pituisia mandaattia. Esityksiin kuuluu symbolinen operaation nimen muuttaminen EUNAVFOR MED:ksi.

Esillä on ollut operaation tukeminen myös muilla keinoin, kuten EU:n satelliittikeskuksen (SATCEN) suorituskyvyillä ja EU:n tiedusteluanalyysikeskuksen (INTCEN) analyysillä. Tarvittavaa yksimielisyyttä EUH:n esitystä ei ole saavutettu. Suurimpana ongelmana on ollut operaation merellisten kykyjen (alusten) ottaminen käyttöön uudelleen. Keskustelut asiasta jatkuvat.

EUH on hahmotellut alustavasti myös muita YTPP-toimia Berliinin prosessin tukemiseksi. EUH esittää, että suunnitellaan myös EU-kontribuutiota tulitauon valvontaan erillisen sotilas-, siviili- tai siviilisotilasoperaation myötä. Lisäksi esitetään YTPP-tukea YK-johtoiselle rauhanprosessille, mahdollisesti siviilikriisinhallintaoperaatio EUBAM Libyan kautta. Tuki voisi olla esimerkiksi neuvontaa Libyan lainvalvontaviranomaisille YK:n asevientikiellon tukemiseksi, neuvontaa konfliktinratkaisuun liittyvissä toimissa tai neuvontaa Libyan avainlaitosten turvallisuuden parantamiseen liittyen. Lisäksi EU voisi antaa suunnittelutukea YK:n tukioperaatiolle Libyassa eli UNSMIL:lle. Näiden suhteen ei kuitenkaan ole edetty, koska pysyvää tulitaukoa ei ole ja koska tilanne on herkkä.

Suomen mahdollista osallistumisesta EU:n kriisinhallintatoimiin nykyisen EUNAVFOR MED Sophia –operaation lisäksi päätettäisiin kansallisesti sotilaallista ja siviilikriisinhallintaa sääntelevän lainsäädännön mukaisesti.

Kun YTPP-toimia koskevien EU:n neuvoston päätösten valmistelu etenee, asiasta informoidaan eduskuntaa UTP-kirjein.

ALI-20 Kurikkala Maria

4.2.2020

Asia

EU-Afriikka-suhteet

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 17.2.2020

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maria Kurikkala, ALI-20, p. 050-5689145***Olivia Packalén-Peltola, ALI-20******Laura Hassinen, KEO-10******Heli Lehto, POL-10******Päivi Karhio-Szilvay, POL-50***

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Keskustelun tarkoituksena oli valmistella AU-EU-ulkoministerikokousta. Kokous on kuitenkin siirtymässä suunnitellusta maaliskuun alusta myöhäisemmäksi. Mahdollinen uusi ajankohta kokoukselle on toukokuun alussa. Jatketaan keskustelua EU-Afriikka-suhteista ja EU:n tulevasta Afrikka-strategiasta. Jäsenmaille tullaan jakamaan asiakirja keskustelun pohjaksi.

2. SUOMEN TAVOITE

- EU:n on oltava vahva geopoliittinen toimija Afrikassa, eikä sen tule luovuttaa paikkaansa Afrikan tärkeimpänä kumppanina. Poliittisia ja taloudellisia suhteita Afrikkaan on vahvistettava ja manner on nostettava aidosti EU:n strategiseksi ja tasavertaiseksi kumppaniksi: korkean tason kanssakäymisen jatkuminen, EU:n yhtenäisyys Afrikka-suhteissa ja EU:n instrumenttien tehokas ja koordinoitu hyödyntäminen on erittäin tärkeää.
- Afrikkalaisia olisi kuultava EU:n Afrikka-strategian painopisteistä. Strategiassa ei tule keskittyä pelkästään Afrikan ongelmien korjaamiseen, vaan yhteisiin intresseihin. Strategiaan liittyvään viestintään ja mahdollisten väärin mielikuvien torjumiseen on panostettava.
- EU:n intressinä on rakentaa suhdetta myös Afrikan nuoreen väestöön, mantereen tuleviin johtajiin. Keinoja tähän ovat mm. työpaikkojen ja opiskelumahdollisuuksien luominen, YK:n nuoret, rauha ja turvallisuus-päätöslauseelman toimeenpano ja AU:n nuorisolähettilään tukeminen.
- Strategian temaattiset painopisteet, mm. vihreä rakennemuutos ja digitalisaatio ovat kannatettavia. On tärkeä varmistaa, että EU:n käytännön toimet vastaavat kunnianhimon tasoa. Rauhan ja turvallisuuden osalta Suomi korostaa kokonaisvaltaista turvallisuusajattelua, erityisesti ennaltaehkäisyä ja rauhanvälitystä. Afrikka tarvitsee kapasiteettitukea myös terrorismin ja väkivaltaisen radikalisaation ehkäisyyn ja torjuntaan ja kyber- ja hybridiuhkiin vastaamiseen. Kriisinhallintaoperaatiot ovat tärkeä osa EU:n kokonaispalettia.
- EU:n strateginen intressi on tukea voimakkaasti Afrikan integraatiota, alueellista toimintakykyä ja demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä, myös epäsäännönmukaisen muuttoliikkeen ehkäisemiseksi.
- EU:n on vahvistettava keskusteluyhteyttä Afrikka-ryhmien kanssa YK:ssa, ja tuotava vahvemmin multivaikuttamista koskevat asiat maatasolle, mm. Art. 8-vuoropuheluihin.

- Suomen kantoja EU:n Afrikka-strategiaan käsitellään eduskunnalle 14.2. toimitettavassa e-kirjeessä

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU on parhaillaan laatimassa kokonaisvaltaista Afrikka-strategiaa, joka annetaan EUH:in ja komission yhteisenä tiedonantona 10.3. komission puheenjohtaja von der Leyenin toiveesta, jolloin komissiolle tulee 100 päivää täyteen. Asiasta keskustellaan EU:n kehitysministereiden epävirallisella lounaalla 13.2. ennen UAN:ia. Tiedonannon julkaisun jälkeen aiheesta annetaan neuvoston päätelmät. Kesäkuussa Eurooppa-neuvosto käy strategisen Afrikka-keskustelun, jolla valmistaudutaan myös seuraavaan EU-AU-huippukokoukseen. Huippukokousta suunnitellaan lokakuun loppuun Brysseliin.

4. TAUSTA

Afrikka on erittäin vahvasti EU:n uuden komission asialistalla. Taustalla on Afrikan strategisen, globaalin, poliittisen ja taloudellisen merkityksen kasvu viime vuosien aikana, josta on seurannut ulkovaltojen kasvava kiinnostus ja ryntäys mantereelle. Yhteistyö Afrikan kanssa kiinnostaa yhä useampia toimijoita (mm. Kiina, Venäjä, Intia, Turkki, Persianlahden maat, Israel). Suurvaltojen ja alueellisten toimijoiden kuten Persianlahden maiden ja Turkin kilpailu vaikutusvallasta ja resursseista näkyy yhä vahvemmin ja lisää epävakautta monilla alueilla. EU on vielä tällä hetkellä Afrikan suurin kauppa-, investointi- ja kehitysyhteistyökumppani, mutta sen asema ei jatkossa ole enää itsestäänselvyys, varsinkaan merkittävän Afrikka-toimijan UK:n erottua EU:sta. On vielä epäselvää, millaiseksi EU:n ja UK:n suhde Afrikassa tulee muotoutumaan. EU ei tähän asti ole onnistunut näyttäytymään Afrikassa kovinkaan yhtenäisenä toimijana, mikä heikentää sen merkitystä ja vaikutusvaltaa.

Tähän mennessä näkyvin osoitus uuden komission halusta nostaa Afrikka-suhteet strategisemmalle ja poliittisemmalle tasolle oli puheenjohtaja von der Leyenin päätös valita ensimmäisen EU:n ulkopuolisen vierailunsa kohteeksi Etiopia. Myös Eurooppa-neuvoston presidentti Michel vieraillee Afrikassa tiettävästi vuoden 2020 alkupuolelle ja isännöi maaliskuussa Brysselissä Sahel-kokousta. Afrikka on myös yksi korkea edustaja Borrellin prioriteeteista, ja ollut agendalla kaikissa hänen puheenjohtamisissaan UAN:eissa. UAN:issa 9.12 KE Borrell pyysi myös jäsenmaita ml. ulkoministerit tulemaan tulevat kuukaudet aktiivisesti liikkeellä kaikilla tasoilla koskien Afrikkaa. Kansainvälisten kumppanuuksien komissaarin Urpilaisen rooli on hyvin keskeinen EU:n Afrikka-suhteiden kehittämisessä. Hän toimii myös EU:n pääneuvottelijana EU:n ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) maiden maaryhmän välistä tulevaa suhdetta koskevissa Post Cotonou-neuvotteluissa, joista lisää alla.

Jäsenmaat ovat antaneet vahvan tuen EU:n Afrikka-painotukselle, mutta kritisoineet EU:n strategian laadinta-aikataulun tiukkuutta: jäsenmaiden vaikutusmahdollisuuksia strategian sisältöön pidetään ohuina ja Afrikan maiden kuulemista riittämättömänä. Myös EU:n instituutioiden välisen hyvän ja tiiviin yhteistyön tärkeyttä on painotettu. Komission on tarkoitus kuulla Afrikan näkemyksiä EU:n strategiasta EU:n ja AU:n komissioiden tapaamisessa Addis Abebassa 27.2. Maaliskuun alkuun suunniteltu AU-EU-ulkoministerikokous Kigalissa on siirtymässä toukokuun alkuun, joten AU:n jäsenmaita ei todennäköisesti kuulla ainakaan korkealla tasolla ennen EU:n strategian valmistumista. Tästä syystä on tärkeää, että EU viestii asiasta Afrikan suuntaan korostaen, ettei yhteistyön painopisteitä olla sanelemassa, vaan EU:n strategia muodostaa pohjan jatkokeskusteluille.

Myös päätös laatia EU:lle kokonaisvaltainen Afrikka-strategia on osoitus Afrikan saamasta painoarvosta. Ennakkotietojen mukaan EU:n strategian sisältö rakennetaan olemassa olevien suhteiden pohjalle, täydennettynä uusilla painotuksilla. Pohjan muodostavat erityisesti Abidjanin huippukokouksessa v. 2017 tehdyt päätökset, ja edellisen komission puheenjohtajan Junckerin

perustama Afrikan ja EU:n allianssi kestävien investointien ja työpaikkojen luomiseksi. Strategiassa mukana ovat todennäköisesti vahvasti ainakin seuraavat teemat: 1. kestävä kehitys ja työpaikat, 2. vihreä rakennemuutos, 3. digitalisaatio, 4. rauha, turvallisuus, hyvä hallinto ja resilienssi, 5. muuttoliike, 6. multilateralismi.

Afrikan ja EU:n yhteistyö YK:ssa on ollut tähän asti melko vähäistä. Monet Afrikan maat ovat myös useissa tärkeissä äänestyksissä äänestäneet Venäjän ja Kiinan puolella, EU:n kantoja vastaan. Yhteistyölle olisi kuitenkin paljon pohjaa mm. kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän puolustamisessa ja tiettyjen molemmille mantereille tärkeiden teemojen edistämässä, mm. ilmastonmuutos, rauha ja turvallisuus, tasa-arvo (ml. YK:n päätöslauselma 1325 naiset, rauha ja turvallisuus).

Strategian toivotaan tuovan lisää johdonmukaisuutta EU:n Afrikka-politiikkaan, ja saada EU:n toimet eri sektoreilla tukemaan vahvemmin EU:n poliittisia, yhteiskunnallisia, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä intressejä. Pyrkimys EU:n Afrikka-suhteiden kokonaisvaltaisuuden lisäämiseksi on tarpeen. Tällä hetkellä EU:n Afrikka-suhteet perustuvat useisiin sopimuksiin ja yhteistyömuotoihin, mm. Cotonoun sopimukseen, joka nykymuodossaan kattaa Saharan eteläpuolisen Afrikan, Pohjois-Afrikan maiden kanssa sovittuihin assosiaatiosopimuksiin, Afrikka-EU -yhteisstrategiaan (Joint Africa-EU Strategy, JAES), EPA-kauppasopimuksiin ja useisiin sektori-, alue- tai maakohtaisiin strategioihin ja toimintaohjelmiin.

Käynnissä olevilla v. 2021-2027 rahoituskehysneuvotteluilla, erityisesti EU:n ulkosuhderahoitusta koskevilla ratkaisuilla on suuri merkitys siinä, miten tavoitteessa EU:n Afrikka-politiikan kokonaisvaltaisuuden parantamisessa onnistutaan. Uuden kehitysinstrumentin NDICI:n lisäksi budjetin ulkopuolista Euroopan rauhanrahastoa (EPF) koskeva ratkaisu on Afrikan ja Afrikan unionin kannalta tärkeä. Kyse on myös siitä, miten selkeänä ja johdonmukaisena EU:n tarjoama kumppaneillemme näyttäytyy. Samoin on tärkeää, että neuvotteluissa uudesta kumppanuussopimuksesta EU:n ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden kanssa vuoden 2020 helmikuussa päättyvän Cotonoun sopimuksen tilalle saadaan tätä tavoitetta tukeva lopputulos. Sopimuksen on tarkoitus sisällyttää erillinen Afrikkaa koskeva osio (ns. Afrikka-pilari), joka toimisi yhteistyön sopimusperustana.

Strategian sisältöä käsitellään tarkemmin asiaa koskevassa e-kirjeessä.

Asia

EU-Intia-suhteet

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 17.2.2020

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ari Tasanen, UM/ASA-40, ari.tasanen@formin.fi, 050 412 6881**1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET**

Keskustelu EU-Intia-huippukokouksen (13.3.2020) valmisteluista yhdessä Intian ulkoministeri S. Jaishankarin kanssa.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi peräänkuuluttaa huippukokouksen tuloksena tasapainoista pakettia, jossa EU:n ja Intian strategista kumppanuutta laajennetaan uusille tärkeille sektoreille, kuten ilmasto- ja yhteyspolitiikka, kohti yhä konkreettisempaa yhteistyötä.
- Ulko- ja turvallisuuspoliittisen sekä kaupp- ja talousyhteistyön rinnalla tulee painottaa myös demokratia-, oikeusvaltio- ja ihmisoikeuskysymyksiä. EU:n ja Intian säännöllinen ihmisoikeusvuoropuhelu tarjoaa tähän yhden mahdollisuuden.
- EU-Intia -huippukokouksesta informoidaan eduskuntaa tarkemmin e-kirjeellä

3. NEUVOTTELUTILANNE

Ulkoasiainneuvoston epävirallisella lounaalla Intian ulkoministerin kanssa odotetaan keskusteltavan i) alueellisesta turvallisuudesta, ii) ulkopoliittisista kysymyksistä, iii) monenvälisistä asioista, iv) kaupasta ja investoinneista sekä v) turvallisuuspoliittisista kysymyksistä. Ennen lounasta EU-ulkoministerit käyvät valmistelevan keskustelun.

EU:n ja Intian yhteisenä tavoitteena on kunnianhimoinen huippukokous 2,5 vuoden tauon jälkeen. Tulosodotukset ovat korkealla. Tuotosten (deliverables = huippukokouksen asiakirjat) valmistelu on edennyt hyvin. Tämä on tervetullutta kehitystä EU:n Aasia-politiikan tasapainonkin kannalta

EU-Intia-huippukokouksen 13.3.2020 tuotoksiin kuuluvat mm. seuraavat asiakirjat:

- yhteislausunto (Joint Statement) - lyhyt, tiivis, poliittinen, vajaa kaksi sivua
- EU-India Strategic Partnership: A Roadmap to 2025 - kattava, toimintasuuntautunut asiakirja: Intian kommentit saatu EUH:n laatimaan pohjatekstiin
- Joint Declaration on Resource Efficiency and Circular Economy
- Joint Declaration on EU-India Security (mahdollisesti)
- Euratom-Intia sopimus

Näistä vain Roadmap 2025 -asiakirjan hahmo on toistaiseksi tiedossa. Kumpikin Joint Declaration vaatii ns. *non-legally binding* proseduurin.

Sektorikohtaisen yhteistyön tiivistyminen ja uudet askeleet sisältyvät elementteinä erityisesti Roadmap-asiakirjaan. Yhteyspolitiikka (connectivity) on vahvistuva sektori EU-Intia-yhteistyössä.

Osapuolten näkemykset ovat etäällä toisistaan kysymyksissä, jotka koskevat vapaakauppasopimusneuvottelujen uudelleenkäynnistämistä ja investointisuoja-sopimuksesta neuvottelemista joko niiden yhteydessä tai niistä irrallaan. Euroopan parlamentin Intia-kannanotot, jotka siirtyneet maaliskuun loppuun, tullevat kuitenkin heijastumaan huippukokouksen valmistelujen ilmapiiriin.

4. TAUSTA

Intian ulkoministeri S. Jaishankar on kutsuttu ulkoasiainneuvoston lounasvieraksi. Tämän vuoksi EU-Intia-suhteet ovat UAN-agenda-kohtana ennen lounaan alkua, jotta voidaan koordinoida jäsenmaiden viestit. EU:n ulkosuhdehallinto (EUH) on valmistelemaan keskustelua varten taustapaperia. Intian ulkoministerin on kanssa perusteltua ottaa esille myös valikoituja kansainvälisen agendan isoja kysymyksiä. EUH on esittänyt, että näistä käsiteltäisiin Afganistania ja Irania. Suomelle olisi tärkeää puhua Afganistanin tilanteesta.

EU:n ja Intian välisen huippukokouksen päivämääräksi on sovittu 13.3.2020 Brysselissä. Edellinen huippukokous järjestettiin 6.10.2017 New Delhissä. Johtoajatuksena tuolloin oli edetä 2016 sovitun *EU-India Agenda for Action 2020* -asiakirjan toimeenpanossa ml. sitä täydentävät temaattiset yhteislausunnot. Tällä kertaa keskeinen johtoajatus on mainitun asiakirjan päivittäminen samalla, kun sen nimike on muutettu (erotuksena Kiinan kanssa neuvoteltavaan vastaavaan): *EU-India Strategic Partnership: A Roadmap to 2025*. EU:n ennen joulua laatimaan tekstipohjaan on saatu Intian kommentit. Verrattuna 2,5 vuoden takaiseen huippukokoukseen valmisteluja helpottaa, että tekstien ja asiakirjojen valmisteluvastuu on EU-puolella. Pitkähkö tauko huippukokousten välillä johtuu vuoden 2019 osalta ensin Intian, sitten EU:n parlamenttivaalien pitkistä aikatauluista.

Huippukokouksen agendasta kaavaillaan tavanomaista: katsaus poliittiseen ja taloudelliseen tilanteeseen ja näkymiin kummallakin puolen, kahdenväliset suhteet, globaalikysymykset, ulko- ja turvallisuuspolitiikka ml. alueelliset kysymykset.

Huippukokous on EU:n puolelta pohjustettu hyvin ml. EU:n Intia-strategia (2018) ja KEVPJ Borrellin Delhin-keskustelut 16.-17.1. Tuolloin keskusteltiin myös Kashmirin tilanteesta sekä Intian kansalaisuuslain muutosesityksestä (CAA), joita Intia pitää sisäisinä asioinaan. Erityisesti CAA on luonut jakolinjoja Intian sisällä, johtanut levottomuuksiin ja herättänyt myös kansainvälistä huolta. Huolia lieventääkseen Intia kutsui 15 maan Delhin-suurlähettiläät (länsimaista Yhdysvallat ja Norja) tutustumisvierailulle Kashmiriin 9.-10.1. Vastaava vierailu EU-maiden suurlähettiläille - ainakin osalle heistä - on suunnitteilla. Samalla Intia on reagoinut kielteisesti Euroopan parlamentissa vireille pantuun, Intian kansalaisuuslain muutosesitykset (CAA) tuomitsevaan päätöslauselmaan, josta käytävän keskustelun on parlamentti siirtänyt maaliskuun loppuun. Intia katsoo, että kun CAA-esitys on käsiteltyssä Intian omissa instituutioissa, mukaan luettuna maan korkeimmassa oikeudessa, ei ulkopuolelta tuleva väliintulo ole sopivaa.

Kahden vuoden päästä (2022) Intia juhlii 75-vuotista itsenäisyyttään ja toimii G20-ryhmän puheenjohtajana. Intialla arvellaan olevan muitakin maan kansainvälistä painoarvoa korostavia tavoitteita tuona vuonna mm. avaruudessa. EU:n on hyvä asemoida itsensä Intian isojen strategisten kumppaneiden etujoukkoon ja tarjota Intialle sen kaipaamaa tasapainotusta Aasian asetelmaan. YUTP-yhteistyössä Intian kanssa turvallisuudessa, alueellisissa kysymyksissä ja monenvälisillä

foorumeilla on potentiaalia, jos vain EU haluaa profiloitua geopolittisena toimijana. EU:n intressinä on vahvistaa Intian etenemistä toimeenpanossa, olkoon kyse sen ilmasto- ja ympäristösitoumuksista tai sitoumuksista sääntöpohjaiseen monenväliseen järjestelmään, myös kauppakysymyksissä ja WTO-järjestelmän kehittämisessä.

LIITTEET

Asiasanat	Afrikka, Libya, UAN Ulkoasiainneuvosto, YTPP, YUTP, Intia
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, LVM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNK, YM
